

"Soča"

Izhaaja vsak petek o poldne in veljá s prilogama "Primorec" in "Gospodarski List" vred po pošti prejemna ali v Gorici na dom pošiljanja:
Vse leto gld. 4:40,
Polet 2:20,
Četr leta 1:10

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delarcem in drugim manj premožnim novim narodnikom naročimo znižano, tako se oglaša pri upravnosti.

"Primorec" izhaaja vsakih 14 dnev ob enem z ravnimi (na par) "Sočini" številkami.

"Gospodarski List" izhaaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kadar je v petek praznik, izdejo listiže v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Sami smo krivi!

IV.

Gradivo za take članke, kakorsne prihajajo pod gornjim naslovom, je kako obširno, ker sega v vse možne kotičke našega javnega in tudi zasebnega življenja. Ako bi hoteli prebrskati vse take kotice, ne prišli bi takó kmalu do konca, a trčeli bi še pri mnogoterih prilikah ob hude zamere preobčutljivih živev. Vendar nas to ne plasi, marveč celo vspodbuja, ker občutljivost je dobro znamenje, ki vodi k poboljšanju. Poidimo zategadel dalje!

Velikokrat smo že povedali, da v grofovini goriščanskih živite dve tretjini Slovencev in le ena tretjina Furlanov z Italijani in slovenskimi renegati vred, da pa vkljub temu povsod gospoduje le italijanski živelj. Celó v deželnem zboru in odboru ni izjeme! V vseh dragih deželah težijo Slovenci po vsej pravici na krivičen volilni red, pri nas pa bi tega po našem mnenju ne smeli storiti, kajti volilni red nam je ugoden, le okoristiti si ga ne znamo.

V deželnem zboru smo Slovenci in Furlani popolnoma enako močni. Itasi nismo torej dvetretjinske večine, kar bi bila pravična razdelitev glede na razmero prebivalstva, vendar so razmere v deželnem hiši za nas toliko ugodne, da bi se ne smela goditi našemu jeziku niti najmanjša krivična. Ako se to godi, krivi smo mi s a m i! — O tem predmetu smo že toliko govorili o primernih prilikah, da nam na tem mestu ni treba več ponavljati znanih rečij. Le toliko naj izjavimo, da v tem oziru se bo moralo mnogokrat spreneniti, nameč, da tudi pri sedanjem razmerju poslancev zavlada v deželnem hiši popolna jezikovna enakopravnost.

Toda Slovenci moramo dobiti v deželnem zboru in odboru večino, kakoršna nam tiče. Ako smo še daleč do tega smotra, krivi smo z o p e t l e s a m i. Ta krivda bi se dala morebiti opravičiti z razlogom, da je med nami še veliko premašo národnodelnjujočih močij, katere bi si bile mogle razdeliti delo ter skrbeti za vtrajen napredek na vsej črti narodnega in političnega življenja. Vendar pa je zopet res, da se je

od naše strani mnogo zanemarilo, vsled česar nikakor nismo še kó bližu do večine v deželnem zboru.

Nasi nasprotniki dobro vedó, po kateri poti Slovenci prav lahko pridemo do večine v deželnih hiši. In tudi boj je onega trenotka, ko Slovenci začnemo hoditi po onej poti; cítna priča o tej bojazni so nam mnoga jadikovanja v njihovih časopisih na tej in celó na onej strani črno-zoltih mejnikov.

In katera je ta pot? Evo:

Vsi trgovci in obrtniki v deželi volijo 22 zastopnikov v trgovinsko in obrtniško zbornico goriško — ta zbornica pa voli dva deželna poslance. Doslej je trgovinska zbornica povsem v italijanskih rokah, zato sta tudi njena deželna poslance Italijana.

To so pa nenanavni odnoshaji, ki se morajo prej ali slej spraviti v pravi tir! Ali smemo še nadalje mirno gledati, da italijanska tretjina v deželi imá veliko več volilcev za trgovinsko zbornico nego dvetretjinska slovenska večina? Zakaj bi mi Slovenci ne imeli vsaj dobra polovice vseh volilcev? Mi imamo statistične dokaze v rokah, da Slovenci imamo veliko več trgovcev in obrtnikov nego naši laški sosedje; ni nam pa prav jasno, kakó je to, da imajo oni več volilcev nego mi. Ta nejasnost bi bila moralna izginiti že davno; da se to ni zgordilo, krivi smo mi sami. Ako bi bili v tem oziru že na jasnem, mogli bi toliko laže poiskati pravo pot v dosegu svojega namena.

Kar smo pa zamudili, kar so poskusi viti? Da bi se pa za deset let zopet ne trkali na prsi in rekali: "sami smo krivi! culpa nostra!", treba je, da v dosegu tega namena deluje vsak zaveden rodoljub na Goriškem.

Ko smo koncem I. 1890. prvič nekoliko resneg posegli v volilno borbo, šli so nam rodoljubi na deželi prav pridno na roko. Toda kar takrat v kratkem času ni bilo mogoče dosegči, treba bo dovršiti do prihodnjih volitev, do katerih imamo še eno celo leto, torej časa zadosti.

Na to stran treba bo mnogo delati, kajti naši trgovci in obrtniki se v obči ne prav malo zavedajo svojih važnih pravic, katere bi mogli izvrševati sebi in narodu v

korist. Ko smo se pred dvema letoma udeležili volilne borbe v trgovinsko zbornico, zadele smo ob grozovito nevednost naših volilcev; le malokdo je vedel, kaj je ta trgovinska in obrtniška zbornica. Zato smo v tedanjem "Goriči" obširno pojasnili, kaj in kake važnosti je trgovinska in obrtniška zbornica, kdo imá volilno pravico in kakó se ta izvršuje. O tej prevažni zadevi bomo še posebe govorili, kar naj bi služilo našim prijateljem na deželi kot vodilo za njihovo rodoljubno sodelovanje.

Da ne bomo zopet sami krivi, ako bi pri prihodnjih volitvah od naše strani ne bilo vse v redu, prosimo vse rodoljube na deželi, v prvi vrsti pa častito duhovščino in slavno učiteljstvo, da bi nam vsak iz svojega kraja in bližine blagovolili preskrbeti natačen imenik vseh onih trgovcev in obrtnikov, ki plačujejo najmanj 3 gld. erarne pridobinane. Zadoščajo: imé, priimek, kraj, hišna številka in svota plačevane pridobidine. Poleg tega bi nam ustregli — ako bi nam oskrbeli enak izkaz vseh drugih trgovcev in obrtnikov, ki plačujejo pod 3 gld. erarne pridobidine, a povsed bodi povedano, koliko ta znaša. Vsakdo naj o priliski stopi k vsem trgovcem in obrtnikom v svojem kraju in obližju, zapise naj vse gori povedane podatke ter iz davorške pole prepriče iz prvega razpredela na levu svoto plačevane erarne pridobidine. Tamkaj sta zaznamovane vselej dve svoti; prepisati treba obé. — To pa ni težko, to smemo zahtevati od vsakega rodoljuba na deželi. Upamo, da do velike noči dobimo vselej dve svoti.

Ako nam naši rojaki v tem oziru pojdejo v gori označenem zmislu na roko, bo naša organizacija takò popolna, da nam veste ne bo mogla očitati, da nismo storili svoje dolžnosti. Ta organizacija je potrebna, ako hočemo dobiti večino v trgovinski zbornici in po njej večino v deželnem zboru. Pa tudi trgovinska in obrtniška zbornica sama na sebi je tolike važnosti, da je vredno in potrebno, napeti vse moči, da jo dobimo kedaj v roke. Na Kranjskem so jo tudi iztrigali iz nemškatarskih rok; o spljetskej v Dalmaciji pa poroča današnji "Primorec". Posnemajmo njihove izglede! Zganimo se, da ne bomo sami krivi, ako bomo še nadalje

spehom našo slovensko mladino, da je bil povodom svojega umirovljenja I. 1892. odlikovan od Njegovega Veličanstva z vitežkim križem drža Franca Josipa.

A ni mu bilo usojeno, dolgo uživati zasljeni pokoj „cum otio et dignitate“. Naporno njegovo delovanje v šoli in na slovenem polji izpodkopalo je sicer močnemu možu zdrujje in po daljšem bolehanju je dne 27. januarja ob 10. uri zjutraj udan v božjo voljo, mirno zatisnil oči. V nedeljo popoldne, dne 29. jan., izročili so pri sv. Krištofu pozemske njegove ostanke materi zemlji. Pogreb je bil veličasten in popolnem dostopen slavnega pokojnika. Udeležila se ga je vsa gimnazija mladina, profesorji kolege obeh gimnazij, vsa duhovščina, "Matica Slovenska", "Katoliško-tiskovno društvo", in nešteta množica žalnikov. "Matica Hrvatska" in "Društvo sv. Jeromina" poslala sta razven sožalnih brzovjakv "Slovenske Matice" tudi svoja zastopnika k pogrebu, in sicer "Matica" tajnika Kostrenčića, a "Društvo sv. Jeromina" svojega predsednika dr. Suka. Po opravljenih cerkevih obredih spominjal se je pokojnega predsednika "Slovenske Matice" njen prvi podpredsednik profesor Levec v krasnem, ganljivem govoru. Slavil ga je kot iskrenega kristijana in uzornega duhovnika, kot predragega učitelja-tovariša, gorečega za občni razvoj vsega našega slovenskega šolstva, kot skrbnega učitelja-vodnika svojim učencem, katerim je celih petintrideset let sejal v njih dozvetna srca plemenita zrna, iz katerih je vzrastlo uže marsikatero krepko drevo, ki je Slovencem uže rodilo stotrega sadu in ga bode še rodilo.

Dalje je omenjal nemiljivih njegovih spisov, v katerih nam je opisal "očetov naših imenitna dela" ter korenito ocenil dične naše pesnike in pisatelje in postavil si jajne spomenike „aere perennius“ prvim

našim veleumom preteklih časov in zadnjih dñih. "Sam temeljito učen, je čislal znanje, kjer ga je našel; sam strpljiv in krotkega srca, je netil okolo sebe ogenj miru in sprave, ogenj prave krščanske ljubezni in iskrene spoštovanja". Kot najboljšemu možu, kar jih je imela Ljubljana v zadnjih dñeh, izročili so mu Slovenci vodstvo prvega našega književnega zavoda — idealne celokupnosti slovenske —, "kojega ladijo je krmil previdno, modro in uspešno po valovitem morju, dokler mu na veliko žalost vse slovenske zemlje krmilo ni padlo — žal, prerano iz njegove srečne roke". Izborni svoj govor končal je govornik sè slednimi prekrasnimi verzji:

"Tvoj pepel maj tih mir pokriva!
Prerano vzet veliko si kondal!
Objema Te mladiča večno živa.
Dokler Sloven svoj jezik bode znal,
Med nami bodež živila.
Nesmrtna tvoja dela".

A oglejmo si sedaj pokojnika književnega delovanje v glavnih potezah! Kakor smo že omenili, začel je pisati Josip Marn uže kot gimnazijec. Kot kaplana v Horjulu čimamo ga mej sodelovalci tretjega vsega "Sv. Pisma" slovenskega, ki je izhajalo pod pokroviteljstvom pokojnega škofa kneza Antona Alojzija Wolfa od I. 1856.—1859. A prav njegovo delovanje začenja se še le d' tistega časa, ko je po prebitem izpitku z slovenščino pri Miklošiči bil leta 1859. menovan stalnim gimnazijskim profesorjem. (d' tedaj je bil pa neutruden kakor bučela in marljiv kakor mravlja in živel je le svojemu poklicu in slovstvu slovenskemu. V programu ljubljanskega gimnazija I. 1860. pridoljil je razpravo: "Slovenskega cerkevnega jezika pravo ime, pravtina domovina in raznere proti sedanjim slovenskim jezikom" — prvi slovenski spis v dotičnem javnem casilu, I. 1861. pa: "Slovnice slovenskega jezika", a I. 1864. je označil nemški spis

prof. Petruzzija (slovenski predelan po Fr. Metelku): "Vzajemnost slovenskega z drugimi sorodnimi jeziki". L. 1863. je izdal "Kratko staroslovensko slovničico", ki je mnogo let izvrstno služila dijakom pri pouku staroslovenske. Leta 1880. je uredil "Kopitarjevo Spomenico", v kojem se vsestranski ocenjujejo jeden največjih naših velenov, koga imenuje slavni nemški učenjak Grimm "monstrum scientiarum" (velikana učenosti). V tej knjigi so iz Marnovega peresa: "Predgovor", "J. Kopitar" pa dr. J. Zupan, "Kopitar pa Pupin in Kolar" in po časopisih sestavljen "poročilo o Kopitarjevi slavnosti v Repnjah dne 22. avg. I. 1880." Vrh tega je bili ves čas neutrudljiv sotrudnik raznini konservativnem slovenskim listom: "Danicu" od I. 1862.—1873., "Slovencu" od I. 1873. do zadnjega časa; podpisoval se je "Istinič" ali pa "Resnicki". Vzlasti priljubljeno mu je bilo gaslo: "Slovan gre na dan". A glavno njegovo delo je in ostane monumentalni njegov: "Jezičnik", v kojega XXX. letnikih nam podaja plod vsestranskega, nemornega svojega raziskovanja na polji slovenskega slovstva, neizravljiv vir bodočemu pisatelju prve spodobne literarne zgodovine slovenske.

"Pomnik so prvi tvoja dela,
Kí vek ne vniči jih noben".
Kot učitelj bil je pokojnik svojim učencem vedno najskrbnejši oče; podpiral je je ne le z dobrimi sveti in nauki, temveč često tudi z — novci. Bolelo ga je srce, ko je videl, kako so nekateri nemški učitelji zatirali našo slovensko mladino.
Kot Slovenec ni nikdar zatajil odločnega svojega narodnega misljenja, niti v najhujših časih nemškega pritiska ne.

S kratka bil je vrl mož, kakoršnih nam Bog daj še obilo.
"A mi? Pomnik postavimo mu tak,
Da slednji skuša biti mu enak!" Kr.

Oznanila

in "poslanice" plačajo se za štiristopno petit-vrstvo:

8 kr. če se tiskajo 1krat,

7 " " " " 2 "

6 " " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za vse
črke po prostoru.

Poznanične številke dobivajo v
bakurnah v Nunski in Šolski ulici za
8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu,
narodnemu in reklamacijsku upravnosti
"Soča". — Neplačanih pisem uredništvo
ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnost je v Mar-
zinjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Spinčičeva zadeva

Citateljem našim je dobro znana ta žalostna zadeva, ki v pomilovanju vrednem svetu kaže politično zmedenost in zdrivanost v Avstriji.

Imunitetni odsek poslanske zbornice, kateremu je bila izročena cela ta zadeva, odločil je od meseca do meseca, boječ se izreči svoje mnenje o tem velevarnem uprašanju za vsakega avstrijskega poslance, ki je slučajno ob enem tudi nradnik. Konečno se je vendarle odločil ter izrekel svojo sodbo. Ali káko! Vsakemu poštenemu človeku mora zavreti krv v žilah, ko čita, kaj so sklenili premordi juristi v tem odseku. Ta veleznamenita seja je bila 24. t. m. O njej leži pred nami slednje poročilo:

"Prvi poprime za besedo poslanec dr. Ferjančič ter v daljšem govoru utemeljuje svoj predlog, da izreči zbornica svoje prepričanje, da z disciplinarnim pregonom profesorja in poslance Spinčiča zaradi govorov o priliki zagrebske razstave I. 1891. in njegovega delovanja o priliki zadnjih državnozborskih volitev v Istri se je rušila imunitetna pravica poslance, če ne po besedilu, vendar pa na podlagi utemeljene govora. Spinčič zopet na njegovo učiteljsko mesto". Drugi predlog grá na to, da poslanska zbornica naroči imunitetnemu odseku, da ukrene sklepe ter predloži zbornici primerna določila v varstvo poslanske nedotakljivosti.

Posl. dr. Lang (Mladočeh) stavi širši predlog, da se z ozirom na to, da sta sočevala pri tej disciplinarni stvari v prvi in drugi instanci po dva „justična svetnika“ in da je zato zatreti to postopanje, kakor prav kazensko postopanje naravnost izreče, da se je imuniteta kršila, ker se je vse vršilo brez vednosti in dovoljenja poslanske zbornice.

Levičar dr. Weester podira oba predloga, priznava, da se je izvršil nečaven čin, a mnenja je, da zakon nima pomoč proti temu. Imuniteta, pravi dalje, nima druga pomena, kakor da čuva poslanca pravico in možnost, udeleževati se parlamentarnega delovanja.

Te čudne nazore pobijal je dr. Ferjančič, trdeč, da je imuniteta po besedah zakona samega veliko širša, da ima čuvati poslancu prosto besedo in ga braniti pred tendencijo z njim preganjanjem. Da trditev dra. Weebra ni prava, kaže že to, da se poslauca v času parlamentarnih počitnic tudi ne sme preganjati in v tem času vendar poslancu ni omogočiti udeleževanja pri poslanskem delovanju, ker ga ni.

Posl. Nitsch je istotko pobija stavljene predloga izvzemši onega, da nobi odsek nalog od zbornice, predlagati zbornici določila v varstvo imunitete.

S prav gorkimi besedami potegne se posl. bar. Morsej (konservativec) za Ferjančičeve predloge, trdeč, da v istini ima imuniteta namen braniti poslance pred tendenciozničnimi čini ekskutivne, da jo očitno, da se je poslanec Špinčič na podlagi starih, meglehov in iz veljave stopivih dvornih dekretov zadal v il (abgeschachet), da ob časom, ko so oni dekreti veljali, ni bilo ustavnega življenja, ne poslancev, ne imunitete in da je naravnost proti duhu le-te, če se hoče danes postopati po predpisih, kateri spadajo med staro žaro.

Pri glasovanju odklonil se je dr. Langov predlog z vsemi glasovi proti jednemu; drugi predlog dra. Ferjančiča vzprejel se je s 7 glasovi proti 5. Prvi poglaviti predlog pa se je odklonil z 7 proti 5 glasovi. Glasovali so zanj dva Čeha in trije člani konservativnega klubu, Poljaki bili so proti.

Poročevalstvo naložiti se je hotel dnu. Ferjančiču, kateri je pa odklonil, ker hoče biti poročevalce manjšine. Poročevalcem večine izbran je bil potem posl. Nitsch.

Tako se je tedaj iz sveta spravila zadeva, tikajoča se neposredno najsvetjejše parlamentarne pravice. Hvaležni smo slovenskemu poslancu dru. Ferjančiču, ki se je zares možalo potezal za resnico in v svojega tovariša pravico. Žaiostno znamenje časa pa je, da so tudi ta sramotni pokop politične svobode omogočili poljski, torej slovanski člani imunitetnega odseka in da so baš oni zapredili skromno zadoščanje svojemu globoku žaljenemu slovenskemu tovarišu. Naj bi usoda ne waščevala zopet greha poljskih prvakov na narodju poljskem, kakor je to žalibog že dostikrat storila.

Politični razgled

Deželní sbori snidejo se takoj, ko se odloži državni zbor, zborovali bodo v marcu in aprili. Pred vsem rešijo deželne proračune za leto 1894, nekateri pa tudi še za letošnje leto, in druge tekoče posle. Drugih važnih predlogov baje vladu jih ne predči. Českemu deželinemu zboru morda še nobene predlogi o českoumški spravi ne predloži, ako, je levica ne bude preveč silila. Vlada se boji kake državnopravne razprave. Po končanem deželnozborskem zborovanju se pa snidejo delegacije.

Ruski žive v kaj neugodnem položaju. Če tudi je skoro polovica gališkega prebivalstva rusinskega, vendar imajo v državnem zboru samo šest zastopnikov. Temu pa je krit napaden volilni red. Sklenili so sedaj predlagati, da se volilni red nujno ugodno spremeni in zlasti pomnoži ševelo poslanec vzhodno-galiških občin. Da za ta predlog dobdt potrebno število podpisov, obrnilo so se do Madočehov. Če tudi je rusinski predlog popolnoma opravičen, vendar ni upanja, da bi imel kaj uspeha. Poljaki se mu bodo ustavljali in na potiske poslance se druge stranke rade očitajo.

Srbija. — Minole dni razširjale so se vesti, da je srbski razkrilj nešrečnega spomina, Milan Obrenović, prišel v Biaritz, kjer se mudi bivša njegova sopoga, prenesrečna kraljica Natalija. Ker sta se dodeljali Natalija in Milan drug drugega kar najbolj ogibala, naredil je že Milan prihod v Biaritz velik utis na vse politične kroge in splet vzbudil največjo pozornost, katera je prekritela do vrhuncu, ko se je izvedelo, da se je ločena devojica spravila in spriznjala. Gotovo je to žrtev storila kraljica Natalija le iz političnih uzrokov, kajti psihologično je skoro nemogoče in povsem neverjetno, da bi bila pozabila in odpustila vsa britka žaljenja, s katerimi jo je obispal Milan; da bi bila to storila ona, ki je kakor levina brasilna svoja materinska in zakonska prava, dočim je Milan, postavši kot kralj nemogoč, obispal vse ozire na bodočnost dinastije in na trečo rodnega svojega sinu ter za neko plačo prodal krono, očetorska prava in celo državljanstvo svoje. Leta dñij mora še poteti, predno postane mladi kralj polnoleten; doleti vlada nešrečni deželi regentstvo in prav sedaj je v Srbiji napočila kritična doba, v kateri so ljudske strasti omagale stebre, na katerih stoji srbski prestol. Ta nevarnost je urok, da sta se spravila Natalija in Milan, dosta na ta način moralno podporo in zaščito sinu-kralju. Tako uvoženo ravna ramo Natalija!

V torem tednu je došla na to iz Belgrada naslednja brzjavka:

Skofjska sinoda izjavila, da je zakon, sklenjen med Natalijo in Milatom, še vedno veljaven, ker ga je prejšnji metropolit Teodozij ločil pritikanonočno in protizakonito. Na podlagi tega ukrepa sporočil metropolit Nataliji in Milatu svoj blagošč. Prebivalstvo silno navdušeno. Mesto bilo sijajno razvreljeno. Kralju privredilo prebivalstvo velikansko balklado.

„Sov. Narod“ piše dalje o tem političnem dogodku:

Porazumlenje, katero se je doseglo med kraljico Natalijo in Milatom, ezbija po vsem svetu največjo senzacijo. Splošno se je mislilo, da je zapredjili Milat zopet v denarnih stiskah in da je le iz ozirova na prazni svoj žep apeljal na srce kraljice Natalije, ki živi v jazu urejenih razmerah. Iz krogov pa, kateri poznavajo Milatu dušo, srce in žep, se čuje in zato, da je Milat že dlje časa pri denarjih in na senzacijega njegovega koraka niso uzočile denarne težave, ampak oziri na sina in na dinastijo. Razmere v Srbiji so baje takšne, da se je resno batiti za prestol, na katerem sedi mladi Aleksander in ker se zt kulisami nekaj godi, zato je razkrilj Milan se ponižal in stopil pred Natalijo in zato je ona uslušala njeno prošnjo.

Slavki na Ogerskem. — Konec preteklega leta je izšla v Pragi znamenita knjižica z naslovom: „Hlas k rodicom slovenskym, tátoram, predstavljeným a všeckým přátelom dětí a mládeže“. Popisujejo se v níj křivice, které morajo přenášati ogerskí Slavki od Modjarov. Spisek so razposlali po slovaškých občinách, a komuž je vlastně zasedlo za to, poslala je oroznice, da bi spis zaplenili; dosud so zaplenili kakih 60 žitisor. Se však odkriva se tu sramotno postopanje Madjarov, terej pro žejnimi! Grozovito so sredství, katero se iz knjižice razvidi, — s katerimi hočejo Madjari učiniti Slovake. Ne samo, da zavrelne narodnjake obsojajo v denarne kazni, da jih zapirajo, še po otrocil segajo. Locí slovaške otrke, pregočarajo revne starše, da jim otrcke izvračajo v očjo, kakor pravijo. Kakšno pa je tista očja! Leta 1874. je odprel jalo „madjarsko kulturno društvo“ 400 slovaškých otrk iz trenčínske županije. Nametali so jih v vagone z živino, privezali vsakemu na vrat tablici s številko in jih peljali — v zmeni. Na semnju so jih razprodali v južne ogerške kraje, kjer so morali přenášati najhujšiu nadloge. V svojo domačij se je pozneje vrnilo dekle, ki ni znalo ne pisati, ne brati, ne moliti, ki ni vedelo celo, kdo je Kristus. Neki deček pa je oglušil vsele tepenju. Druga odprava na lov otrok se je zgodila l. 1887 in sicer zopet v trenčínsko županijo. To pot so dobili 190 slovaškých otrk. Zajeli jih dva dni v žilinskí sirotišnici skoraj brez jedi in potem so jih — po zimi — odpeljali v živinských vagonih zopet na zemenj v Senteš, kjer so jih prodajali, „kakor prašičke“ — praví neki madjarski list. Tretji so l. 1888. otroke kradli, ker so jih starši skrivali pred „razjedalcí kultury“. Ukradli so 86 zdravih otrok in jih peljali kakor čredo mimo Pešte v Arad. Četrty so se podali v liptavsko županijo v občino Lužno, tu so dobili le 15 otrok. Zadnja odprava je bila laní zopet v trenčínsko županijo, in lov se je dobre obnesel — odpeljali so 300 otrok. To imenuje Madjari — „kulturo“, „dejanje humanité“, „dejanje ljubezni“, kakor je reklo državni zastopnik Karmelin pri obravnavi Svetozara Miroslava Hurbana: „Prepravljanje slovaškých otrok na južno Ogersko je dejanje humanité prve vrste, dejanje ljubezni do Slovakov, ker v gorenji Slovakinji so otroci stradali, starejši so se pa selili v Ameriko“. Enako postopanje je mogoče le v srečni Ogerški po geslu: extra Hungarium non est vita et si est vita, non est ita.

DOPISI

Selo. 31. januarja. — V zadnjih listih cenjene „Soče“ čitalo se je, da se kaj vrlo oživljajo ali na nevo vstanavljajo bralno društva na Vipavskem. Tudi naše bralno društvo ni še zaspalo, marveč dobro napreduje ter se vedno bolj razvija in razvija.

V preteklem letu dobitlo je društvo novo moč v oseki obče štovanega in prijateljnega rojaka čast. gosp. župnika Josipa Kosavela, kateri je bil pri zadnjem občem zboru enoglasno izvoljen predsednikom našemu društvu. — Društveni odbor sklenil je, imeti poučne pogovore o narodnih in gospodarskih razmerah. Bog blagoslovil dobre namene društva!

I. B.

Iz Nikomberga. 22. januarja. (Gipsana vina.) — V celjskem „Slovenskem kmetovalcu“ od 5. t. m. čital sem, kar je sicer že prej natanko dokazal tudi goriški „Gospodarski list“, kakšo so gipsana vina školjivja človeškemu zdravju. Ker so pa laška vina, kar je dokazano, vsa gipsana, uprša se: kakšo more vlada postiti, da prihajajo v Avstrijo taka školjiva vina? — Ako pri nas pusti kmet pred hišo kup gnoja, ki je neobhodno potreben, takoj ima vse polno sitnost. Ko nam pa Lahij strupijo zdravje s svojim gipsom, vse molči. Ali res ni nikake pomoči proti takim nevarnostim, ki vsak dan pretre našim vinopivcem?

Dá, prav izdatno pomoč imamo: namreč: vinopivci naj se ogibajo laških vin in

naj častijo edino le našo zlato domačo kapljico. Vsak gost naj dalje upliva na krčmarje, da v svojih kleteh ne drže laških vin. Kdor tega ne bo ubogal, naj se mu gostje prav radikalno..... stavijo po robu. Ali nas razumete? Uredni)

Iz Podmucka, 23. jan. (Osepnice.)

Društvo „Zavdost“ — Celovčki „Mi.“) — Letošnjo zimo obiskal nas je jako neljub gost, ki je en cel mesec gospodaril v teh krajih ter budo mučil našo mladino. To so bile osepi, vsled katerih je bila šola zaprta od Božiča do danes. V tem času imeli smo takšo hud mráz, da je črnilo v šoli zmrznilo; prvi dan bilo je nerabljive. Čeprav smo dobro kurili. — Imenovana bolzen je sicer zahtevala le olko žrtev, a ne med šolsko mladino, marveč le med onimi otročiči, ki so komaj zibelki dali slov. Veliko veselje igralo je na obrazih ozdravljenje šolske mladine, ko se je danes po dolgih počitnicah zopet polnštevno zbrala v šoli.

V nedeljo 15. t. m. zboroval je naše politično društvo „Zavdost“. Zborovanje je vodil g. Božič, barvar v Klovižah, ki se požrtvalno tradí za narodni napredek v teh krajih. Prav radi pritrjujemo njegovi trditvi, da: Slovenci ustajamo! Te resnice ne tajje več niti načnjiš naši narodni sprotniki. Če tudi naš domači boj ovira užajemo in uspešnejše delovanje, vendar ustajamo iz tisočletnega narodnega dremanja k vstrajnemu delu veliko hitre nego je te ljubo našim nasprotnikom. Kakšo hitro bi še le napredovali in kakšo mogočni bi postali naši naporji, ako bi bili med seboj edini in složni?

Kakor imajo društva sploh zamen, razkrivati ljudstvu mračno nevednost, ter privesti ga do samostojnejšega mišljienja, tako pospeseju tudi naša „Zavdost“ v ožjem krogu domovine vsestranske blaginje. Med raznimi predlogi pri zadnjem zborovanju učajal mi je posebno ta: Kako bi se mogli sosednji Seljan, Rakovčani, Logeršani, Temljanci in Grapari obuditik narednej zavesti. Predlagalo in sklenilo se je v ta namen: naročiti na državnene stroške nekoliko iztisov „Mira“ za tiste vasi ter s tem narediti prvi poskus. Podpiranje imenovanega lista je gotovo čiu prave zavednosti; zato želimo obilo posnemovalcev, kar bi pomagalo, da bi „Mir“ kmalu postal tehnik.

Domačiški.

Radodarni doneski. — Za „Slogine“ učne zavode došli so v zadnjih 14 dneh deset do dvanajst.

Po poštni hranilnici: 66. Pakiž Emil, učitelj v Storjah, 60 kr. — 67. Just Beija, gozdarski oskrbnik na otoku Rabu v Dalmaciji 1 gld. in 1 gld. Fr. Bone, c. kr. gozdar v Kanporu na Rabu. — Pri plesni zabavi v gostilni Z. v Kanalu so zložili ročoljubni veseljaki 10 gld. 38 kr.

Drugačnim potom: Zadnjič smo po pomoti stavek pomankljivo naznanili donesek gld. 1:40: nabral se je v krém g. J. Koca v Prvačini. — Isto takši je izstal donesek gld. 5:30, katere so zložili oseški fantje o „priliki žalostne ločitve od dragega gospoda učitelja Mlekuža“. (Poslal Jos. Cigoj.)

Ajdovski krokarji so izredno požrtvalni prijatelji naših zavodov; ta mesec so nam zopet poslali dva zneska. Prvič 5 gld. kot novoletno voščilo, drugič pa 10 gld., ki so se zbrali po napitnici slovenskej domovini. Bog živi tako „krokarstvo“! — Ivan Lapanya, zemljemerec v Kobarišu, 80 kr. — Alojz Grbec na Nabrežini nabral o neki priliki gld. 1:30. — Andrej Mesar vikarij na Livku 5 gld. — Svatje pri ženitnimi v Sedlu (kobarški kot) so zložili 18 gld. 60 kr. (Bog daj srečo mladem paru!) — Z Nabrežine smo prejeli 3 gld. 60 kr., a nismo natančno razumeli, za kaj naj jih porabimo. Prosimo pojasnila! — Pri Jos. Čibronu na Brjah zbral Fr. Pavlicka 2 gld. — Iv. Ličen zbral na svatovščini pri Jos. Mihelju na Brjah 2 gld. 70 kr. — V Batujah zložila vesela družba 2 gld. 50 kr. — Odbor „Solkanske Čitalnice“ zbral po občem zboru 1 gld. 27½ km. — M. S. v K. preostanek na „Soče“ 80 kr. in poleg tega še 1 gld. — V Cerknem zbrali so pri veselici „Narodne Čitalnice“ 11 gld. 45 kr. — Hmeljak Franc 2 gld.

Bog živi take prijatelje naše mladine!

Sesta Erjavčeva občitev. — 13. jan. je preteklo šest let, od kar je naš Fran Erjavčev izdihnil svojo plenitivo dušo; na to nas je spominjal venec svežih cvetlic, položen isti dan na grob, v nedeljo pa je bila v cerkvi na Travniku sv. maša, katero je daroval pokojnikov poseben prijatelj č. g. Simon Gregorčič; udeležili so se je pokojnikova rodbina in nekateri prijatelji. — O tej priliki smo dobili po lastniju spominu 10 gld. za „Slogine“ zavode.

Naša društva. — V „Goriški Čitalnici“ bile sta pretekli dne dve prav živahnici domači zabavi. V soboto so jo priredili čitalniški mladeniči, v sredo pa Čitalnica sama. — V Solkanu bo v nedeljo 5. t. m. v prostorih g. Al. Možetiča plesna zabava, katero priredeja tamozna Čitalnica. Ob počitku bo srečkanje 3 dobitkov. Ustropinja: za ude 60 kr., za nende 1 gld. — V Mirnu bo v nedeljo tudi neka veselica, katero prirede-

tamošnje „Katoliško društvo rokodelski pomočnikov“, ali kakor se že imenuje. To vest bilježimo pa le kot govorico, her nismo prejeli nikakega veljavnega naznanih. — Tolminsku Čitalnico bo imela v nedeljo 5. t. m. svojo predpustno plesno zabavo; sviral bo septet iz Gorice. — Društvo „Edinstvo“ v Ajdovčini bo imelo plesno veselico jutri 4. t. m.; sviral bo goriški septet. — Kanalska Čitalnica priredi 9. t. m. pri Segalu „Besoško“ s plesom; sviral bo goriški septet. Pelj bodo domači in ročniški pevci. Točk je 10. Sporeda nismo mogli ponatisniti, ker došel je prepozno. Ustropina 20 kr., sedež 10 kr., k plesu za gospode 1 gld. — „Goriški Sokol“ imel je učeraj svoj občni zbor. Za starostenje je bil izvoljen g. Franjo Ferfil, gi pa radi mnogih drugih poslov izvolitve ni mogel sprejeti.

O pokojnem dr. Mateju Lutmanu. ožjem rojaku našem, dobili smo iz brata njegovega ust se te kratke podatke. Pokojnik bil je roj. St. Andrež pri Gorici dne 13. marca 1. 1853. St. Andrež, ker se bližu mesta, radi posiljajo svoje nadarjene otroke tudi v srednje šole v Gorico, in tekmo je dal prav na St. Andrež prav mnogo slovenskega razumevanja svetnega in duhovskega stanu. Tudi pokojni Lutman šolal se je v Gorici; bil je zelo nadarjen mladenič in izvrstem dijak. V mladih letih je nekaj časa služil cesarja, pozneje mnogo svetih prehodil ter prišel celo do Rusije. Od leta 1872. — 1876. je poslušal zgodovinska, modroslovska in filologična predavanja na vsečiščih v Pragi, Heidelbergu in v Gradcu; a konečno ga je gnalo in prigralo v bogoslovsko semenišče, kjer je z veliko marljivostjo posvetil se bogoslovskim naukom. V duhovnika bil je posvečen v Celovcu dne 20. julij 1878.; prvo nekrvavo daritev pa je daroval pri o. kapucinih v Gorici. Vladika ajgov poslal ga je najprej kot dušnega pastirja v Železno Kaplo, potem kot provizorja v Sovodje in Trebnje. Poznajoč in uvažajoč zmožnosti pokojnikove, poslal ga je škof radi vikših naukov v Rim, (l. 1882.) Tam je bil kot kaplan v zavodu „S. Maria dell'Anima“ ter se vrnil od ondot kot doktor rimskega cerkvenega prava. Vrnivši se na Koroško bil je nekaj časa župniški upravitelj v Steinerbergu, dne 23. avg. pa je prevzel župnijo v Dvori pri Vrbskem jezeru, od koder ga je višji cerkveni pastir poklickal za pridigarja v duhovskega voditelja (spiritualna) v celovško semenišče. Iz mesta pa je prišel zopet na deželo, med drage mu Slovence, v Gorje (

"Wasch mir den Pelz u. mach' mich nicht nass", po drugi pa potrjuje vse one in si nuacije, ki so se širile proti političnim možem na Goriškem, pové celo, da so gospodje pri "Ed". v edeli za nje, a kar je najznačilnejše: na podlagi insinuacij in spletk, za katere morebiti se ne vemo, ker Trst je v tem oziru jako produktiven, prihaja na dan z nekakimi grožnjami, iz katerih bi n e p o z n a v a l e i goriški razmer mogli sklepati o groznih grdobijah pri nas na Goriškem, oziroma pri "Soči" in tistih, ki so za njo. Mi dajemo v tem pogledu "Ed". povsem prostro roko in jo celo javno karamo, da je pozabila na svojo svest dobrotnost, ako meni, da je — k gremu molčala. Zato kar n a r a v n o s t v j a v n o s t z onimi "grebi", ker niste bili toliko lojalni nasproti političnim sebojavnikom, da bi bili prijateljski in zatupno opozorili na zahrbtnje spletke in zahrbtna obrekovanja naših "prijateljev". Mi nismo trdovratni gospodini in radi poslušamo prijateljske opomine, ako so utemeljeni.

Kar se pa tiče začenjenja, zakaj da smo "Ed" ali ne vemo že koga zdaj napadli(!), podamo naj v pojasnilo, da se ne bo treba nikomur več čuditi in s tem glave beliti, kar je nevarno za občutljive živce, le to-le:

Najpoprej omenimo, da smo govorili nalašč v o b ē e o insinuacijah, ki vstrajno prihajo iz Trsta, to pa zato, ker "nomina sunt odiosa" in ker tisti, katerim tiče, še brez imen době dosti po nosu. Bili smo torej g. tovi, da bo uspeh popolen tudi z bolj skrivnostnim namigom, s katerim naznamo doličnemu krogom da nam je vse z n a n o in da imamo v Trstu izborne in vestne poročevalce, ki so zares naši pravi prijatelji, politični in osebni. Ako so pa gospodje okoli "Ed", tudi to našo izjavilo tolmačili proti sebi, nimamo mi prav nič proti temu: to je povsem nujnega reč....

Ako smo torej ed daleč namignili, da vemo za vsa zahrbtna kavarstva, ki se že nekaj časa sem spletajo v "prijateljskih" krogih proti nam in veljavnim možem naše domače politike, storili smo to v prvi vrsti v r e s e n o p o m i n , da bi se doličniki poljali, ako je to mogoče, ali da bi poiskali pot, po kateri bi se nekoliko bolje počeli o resničnih odnošajih, predno koga kolikor le mogoče ostra obsodijo naravnost v najnečastnejše blato za vsakega moža; v drugi vrsti pa smo to storili zato, da v slučaju, ko bi se prvi poskusi izjavili, kakor se je tudi, začnemo oditen boj proti zahrbtnim spietkarstvom iz "prijateljskih" krogov, ker v trdi borbi, katero bijemo že nekaj let z najboljšim uspehom, smo več kot preveč že spoznali resničnost zlatega italijanskega reka: Dagli amici mi guardi Dio che dai nemici mi guarderò io!

Gospodje, katerim to tiče, nas gotovo dobro razumejo. Da bi se pa "Ed", zopet ne izmuzila iz zaduge, češ, kakó skrivnostno da govorimo, hočemo biti danes bolj jasni od zadnje, iz česar sprevidi vsak čitatelj, da je bilo naše zatajevanje prav za prav občudovanja vredno, ko smo po tolikem času, da je žakelj postal že več kot poln, v takó r a h l i obliki potipali za vest tistih, ki kradejo čast in zaupanje političnim voditeljem, dasi bi moral vedeti, da v politiki je zaupanje v brezmadežnost in v značajnosti prvi pogoj, ki vodi narod v boljšo prihodnost. Evo jasnosti:

1. Naš drž. posl. dr. A. G. ne pozná Trsta prav nič. Ker je pa štiri tedne po izvolitvi imel opravilo pri namestništvu v Trstu zaradi nekega gospoda, ki je bil krivčeno odstavljen od službe in potem tudi zopet častno nameščen, spremjal ga je tješnjak urednik "N. S.". — Vsak dober Slovenec bi dejal, da dr. A. Gr. bi moral vsaj prvič najti prijazen sprejem med tržaškimi rodbljubi. Sior no! — Citatelji naši se gotovo spominjajo, kakó so zdaj leto iz Trsta ponutili "Slov. Narod" v znani polemiki, če: Dr. A. Gr. in urednik G. sta takoj po volitvi pritekla v Trst poklanjat se Rinaldinijevi milosti ter — vlad prodajat svoje usluge. Take nesramnosti so šle iz Trsta v Ljubljano! Pa človeku ne zgrabi sveta jeza, ko sliši take podlosti! A mi smo molčali ter naprosili svoje prijatelje, katerih tamkaj nismo mali, naj bodo pozorni na vse, kar bi se utegnilo tamkaj spletati proti nam. — Gornje insinuacije, da se več: gornjega podlega obrekovanja "Ed". ne bo zanikala, ker smo ga brali črno na belem v javnem listu. — Dalje!

2. Ko je naš urednik romal po svetu, da bi dobil pripravnega moža za naš "Rinnovamento" in ko smo srečno našli vrlega moža za ta važni posel, s k u s a l i s o n a m v Trstu z o p e t v s e p o d r e t i z najpodlejšimi insinuacijami in obrekovanji proti našemu drugemu uzornemu poslancu — visokorodnemu gosp. Alfredu grofu C e r o n i n i ju. Tudi takrat je bilo glavno strašilo: v i a d a i n v l a d n o m a m a l u ě t v o, kateremu se v Gorici vsi ključamo. Grof A. C. ni drugega nič nego vladna kreatura, ki hoče s posebnim listom delati zdražbo med nami, zatirati narodno misel ter gojiti neke vrste avstrijanstvo, škodljivo našej narodni stvari. — Naše srce je žalosti krvavelo; a tudi blagi gospod grof je pri tej priliki bridko okusil ono s l o v e n s k o n e h v a l e ź n o s t, o kateri je pred nekaj dnevi dejal tržaški "Piccolo", da jo dajemo v prav obilni meri čuti

svojim političnim voditeljem. (Kakó resnična sodba celo v lahonskem listu!) — A molčali smo, ker upali smo, da bo vendar enkrat konec s takimi podlostimi in ker se je moral vsakdo smejeti takim govoricam, kdor je le enkrat čital "Rinn". Ako "Ed". o vsem tem nič ne vede, prav lahko pozivé vse ponataknosti. Naslov se glasi: A. grof C. Ahgeordnetenhaus, Wien. Veljaven do-kaz, kaj?!

3. Koncem oktobra so naši "prijatelji" vedeli natančneje povedati o groznem vladnem mamelništvu v G. Tu smo vsi sami vladni podkupljenci. Za "N. S.". so vedeli povedati celo sveto, koliko dobiva iz vladnih jasel, namreč malenkost: 800 ranjjev na leto. — Bolelo nas je vse, ki smo morali slišati take podlosti. A mi smo molčali, ker smo sodili, da ljudje, ki trosijo take govorice po svetu, zasluzijo edino na neki drug način primeren odgovor. — O resničnosti gornje prezlobne govorice se "Ed". lahko zopet prepriča pod označenim naslovom.

4. Ko smo naznali "Primorce", te-daj so bili nekateri gospodje v T. vsi pokonci in se hučovali: zopet vladino maslo iz Gorice. I bogi "Primorec"! Še izsel ni, že je bil po eni strani framsaska, po drugi pa vladino deло! Kaj smo hoteli? Ali naj bi se jezili ali smejali? Storili smo oboje, a stisnili smo pesti le v žepu in — molčali. — Se le "Primorec" je zbulil "Novičarja". V Trstu se niso ustrašili "Pr. L.", ki jim je prišel nad glavo, pač pa nedolžnega "Primorea", ki ima namen — delati konkurenco "Ed". (Da pri "Ed". ni našel milosti naš "Pr.", to so spoznali že najpriporočeni njeni čitatelji). — Gospoda! Ne govorimo tje v dan! Na gornji izpovedi se ne dà izbiti niti črkica, pač pa marsikaj doloziti. Toda: — kdor bo pisal odgovor v "Ed"., naj ne tolmači vse, a proti sebi, ampak naj še drugim kaž privošči! — Še nismo pri kraju. Dalje!

5. Naši članki "Sami smo kriči" so takó resnični in času primerni, da so našli krepak odmey na vseh straneh; blagodejen upliv ne izostane. Le v Trstu so zadeli v nekaterih krogih ob jako občutljive čutnice, kakor da bi bili pisani edino in izključno le za Trst. — Ker smo v članku imenovali takozvane "radikalce", kateri imajo vse polno besed, dejanj pa malo ali nič (nekdo je celo seštel, da smo 4-krat rabili oni izraz), našlo se je takoj, da so oni članki pisani zopet le po — vladuem uplivu. (Bog nam daj tako vladu, ki bi inspirovala enake člance!)

Menimo, da je dosti, kaj? In zato, vidite, smo na koncu drugega članka dodali neizmerno rahel in le splošen opomin, da so nam znane vse take spletke in da naj doličniki vendar premislijo — kaj govorite. — Namesto da bi se bila "Ed." pri-družila lepo našemu opominu ter obžalovala, ako se kdo v T. takó daleč spozabi, da zlahko vestjo širi takó žaljive govorice, ki bi utegnile imeti daleč segajoče nasledke, s čemer bi bilo ese pri kraju začela je z nami v bombastičnem tonu in celo na uvodnem mestu ostro polemiko, s katero je javno adresovala na naše imé prikrito ali naravnost vse one insinuacije, ki so se po-prej pridno gojile po tržaških gostilnah, kavarneh, ali drugih shajališčih.

Mi obžalujemo, da je prišlo tako daleč, a moralo je priti in dobro je, da je do tega prišlo, ker drugače bi nekega lepega dneči tudi mi moral z varanim sram deklamovati: Dagli amici mi guardi Dio che dai nemici mi guarderò io! — Sicer pa prijazen pozdrav z željo, da bi polemike bilo konec. Storite pa, kakor vas je volja.

V Ločniku bilo je pri občinskih volitvah, ki so se vrstile prve tri dni tega tedna, izvoljenih 11 naših in 13 nasprotnih staršin; med našimi se nahajata tudi č. g. vi-karj Kodermac in visokor. g. Žiga grof Attens. Med nasprotniki pa nikakor niso vsi taki lahonski srditeži, kakor menijo gorški "Corrierovi". Zato je njih veselje preveliko. — Da se "Legovci" zmagali s tolikimi možmi, stalo jih je neizmerno veliko denarja in osrčiti so se morali do tolikih nezakonitostij in silovitosti, kakoršnim do-slej na Goriškem nismo bili vajeni. Tretji razred volil je v pozno moč; tu so romale cele trume agitatorjev po hišah, ki so celo iz postelj vlačili ljudi na volišče; naši volilci bili so terorizovani na nečuvence načine; denarja je bilo, kolikor je kdo hotel. Dr. Luzenberger iz Gorice, ki nima nič opraviti v Ločniku, bii je vse čas kot najhujši agitator na volišču. — Čujemo, da naša stranka poda proti volitvam utok.

Baill-Siedenstoffe von 45 kr. bis fl. II.65 per Meter — sowie schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. II.65 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben. Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. k. Hofl.), Zürich.

SLAVIJA
vzajemno zavarovalna banka
V PRAGI

naznanja, da je od 1. februarja t. l. prevzel voditeljsko živiljenskih zavarovalnih oddelkov pri njenem generalnem zastopu v Ljubljani dosedanje mnogoletni nje uradnik gospod Vatroslav Holtz

Mlin in žaga

v trgu in ob reki VIPAVI ležeči, k graščini Vipava pripadajoči, se oddasta takoj proti dobrim pogojem v najem. Več se pozive pri oskrbništvu grajščine Vipava.

Oskrbništvo graščine Vipava, 1. srečana 1893.



je sveti oče pepež Jer. XIII. priznal kot ritvene. Natančneje se izvje v čeniku, ki se na zahteva-nje pošte brezplačno in franko.

Božje grobe Edwarda Zbiteka

je nad 36 let znano, prebavljanje in slast pospešjuje in napenjanja odstranjuje ter milo raztepljuje

domače sredstvo.

Velika stekl. 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. red.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodata, zakonito varovana varstvena znamka

Zaloge skoro v vseh le-karnah Avstro-Ogerske.

Tam se tudi dobi:

PRAŠKO DOMAČE ZDRAVILO.

To sredstvo pospešjuje prav izbornu, kar kor svedočijo mnoge skušnje, čistenje, zrujenje in loženje rau ter poleg tega tudi blaži bolečine. V sklicah pa 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. vč. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodata, zakonita varstvena znamka.

GLAVNA ZALOGA

B. FRAGNER, Praga,
č. 203-204, Malá strana, lekarna "pri črnem orlu".

Poštna razpošiljatev vsak dan.

kdo kdo razstavlja zaloge in dobro kave pište, vredno pravljati je. **prisno Št. 01 - 02 - 03 - 04 - 05 - 06 - 07 - 08 - 09 - 010 - 011 - 012 - 013 - 014 - 015 - 016 - 017 - 018 - 019 - 020 - 021 - 022 - 023 - 024 - 025 - 026 - 027 - 028 - 029 - 030 - 031 - 032 - 033 - 034 - 035 - 036 - 037 - 038 - 039 - 040 - 041 - 042 - 043 - 044 - 045 - 046 - 047 - 048 - 049 - 050 - 051 - 052 - 053 - 054 - 055 - 056 - 057 - 058 - 059 - 060 - 061 - 062 - 063 - 064 - 065 - 066 - 067 - 068 - 069 - 070 - 071 - 072 - 073 - 074 - 075 - 076 - 077 - 078 - 079 - 080 - 081 - 082 - 083 - 084 - 085 - 086 - 087 - 088 - 089 - 090 - 091 - 092 - 093 - 094 - 095 - 096 - 097 - 098 - 099 - 0100 - 0101 - 0102 - 0103 - 0104 - 0105 - 0106 - 0107 - 0108 - 0109 - 0110 - 0111 - 0112 - 0113 - 0114 - 0115 - 0116 - 0117 - 0118 - 0119 - 0120 - 0121 - 0122 - 0123 - 0124 - 0125 - 0126 - 0127 - 0128 - 0129 - 0130 - 0131 - 0132 - 0133 - 0134 - 0135 - 0136 - 0137 - 0138 - 0139 - 0140 - 0141 - 0142 - 0143 - 0144 - 0145 - 0146 - 0147 - 0148 - 0149 - 0150 - 0151 - 0152 - 0153 - 0154 - 0155 - 0156 - 0157 - 0158 - 0159 - 0160 - 0161 - 0162 - 0163 - 0164 - 0165 - 0166 - 0167 - 0168 - 0169 - 0170 - 0171 - 0172 - 0173 - 0174 - 0175 - 0176 - 0177 - 0178 - 0179 - 0180 - 0181 - 0182 - 0183 - 0184 - 0185 - 0186 - 0187 - 0188 - 0189 - 0190 - 0191 - 0192 - 0193 - 0194 - 0195 - 0196 - 0197 - 0198 - 0199 - 0200 - 0201 - 0202 - 0203 - 0204 - 0205 - 0206 - 0207 - 0208 - 0209 - 0210 - 0211 - 0212 - 0213 - 0214 - 0215 - 0216 - 0217 - 0218 - 0219 - 0220 - 0221 - 0222 - 0223 - 0224 - 0225 - 0226 - 0227 - 0228 - 0229 - 0230 - 0231 - 0232 - 0233 - 0234 - 0235 - 0236 - 0237 - 0238 - 0239 - 0240 - 0241 - 0242 - 0243 - 0244 - 0245 - 0246 - 0247 - 0248 - 0249 - 0250 - 0251 - 0252 - 0253 - 0254 - 0255 - 0256 - 0257 - 0258 - 0259 - 0260 - 0261 - 0262 - 0263 - 0264 - 0265 - 0266 - 0267 - 0268 - 0269 - 0270 - 0271 - 0272 - 0273 - 0274 - 0275 - 0276 - 0277 - 0278 - 0279 - 0280 - 0281 - 0282 - 0283 - 0284 - 0285 - 0286 - 0287 - 0288 - 0289 - 0290 - 0291 - 0292 - 0293 - 0294 - 0295 - 0296 - 0297 - 0298 - 0299 - 0300 - 0301 - 0302 - 0303 - 0304 - 0305 - 0306 - 0307 - 0308 - 0309 - 0310 - 0311 - 0312 - 0313 - 0314 - 0315 - 0316 - 0317 - 0318 - 0319 - 0320 - 0321 - 0322 - 0323 - 0324 - 0325 - 0326 - 0327 - 0328 - 0329 - 0330 - 0331 - 0332 - 0333 - 0334 - 0335 - 0336 - 0337 - 0338 - 0339 - 0340 - 0341 - 0342 - 0343 - 0344 - 0345 - 0346 - 0347 - 0348 - 0349 - 0350 - 0351 - 0352 - 0353 - 0354 - 0355 - 0356 - 0357 - 0358 - 0359 - 0360 - 0361 - 0362 - 0363 - 0364 - 0365 - 0366 - 0367 - 0368 - 0369 - 0370 - 0371 - 0372 - 0373 - 0374 - 0375 - 0376 - 0377 - 0378 - 0379 - 0380 - 0381 - 0382 - 0383 - 0384 - 0385 - 0386 - 0387 - 0388 - 0389 - 0390 - 0391 - 0392 - 0393 - 0394 - 0395 - 0396 - 0397 - 0398 - 0399 - 0400 - 0401 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0407 - 0408 - 0409 - 0410 - 0411 - 0412 - 0413 - 0414 - 0415 - 0416 - 0417 - 0418 - 0419 - 0420 - 0421 - 0422 - 0423 - 0424 - 0425 - 0426 - 0427 - 0428 - 0429 - 0430 - 0431 - 0432 - 0433 - 0434 - 0435 - 0436 - 0437 - 0438 - 0439 - 0440 - 0441 - 0442 - 0443 - 0444 - 0445 - 0446 - 0447 - 0448 - 0449 - 0450 - 0451 - 0452 - 0453 - 0454 - 0455 - 0456 - 0457 - 0458 - 0459 - 0460 - 0461 - 0462 - 0463 - 0464 - 0465 - 0466 - 0467 - 0**

